

КОМУНІКАТИВНІ НАВИЧКИ В ПРОФЕСІЙНІЙ СФЕРІ

Історія писемності часто пов'язується з діяльністю богів і культурних героїв, однак у міфологіях писемність здебільшого є частиною ширшого спектра функцій (красномовство, пам'ять, логіка, прозорливість у судочинстві, створення календаря). Різноманіття видів писемності характерне для різних етапів розвитку людства, і на кожному з них писемність відповідала потребам формування, висвітлення та розповсюдження думок. Незалежно від форми інформаційного забезпечення — чи то «складове письмо» (винахід якого відбувався в III–II тисячоліттях до н. е.), чи «звукове письмо» (розподіл слова і складів на окремі звуки, де кожному звуку відповідає свій знак), чи «розповідь у картинках» — висловлення власної думки мало свої пріоритети та недоліки. Всі ці етапи історично покращували й формували навички ефективного взаєморозуміння.

Сучасні комунікативні навички мають широкий спектр особливостей, які сприяють формуванню продуктивних взаємин у професійній сфері.

Комунікативні навички — це основа успіху в сучасному професійному середовищі. Здатність ефективно спілкуватися, передавати інформацію та отримувати зворотний зв'язок є необхідною умовою для досягнення цілей та професійного успіху. У освітньому контексті комунікація здійснюється на різних рівнях і через різні канали. З розвитком інтернет-технологій значно зросла потреба в писемному мовленні [1]. Але головним чинником просування креативної комунікативної активності є особистість. Талант та індивідуалізм притаманні всім без винятку людям. А от навчитись фокусувати свою здатність та з легкістю користуватися спеціальними робочими інструментами для отримання найвищого комунікативного результату - це вже професійна навичка.

Проте головним чинником просування креативної комунікації є особистість. Талант і індивідуальність притаманні кожній людині, але вміння ефективно застосовувати ці якості та користуватися спеціальними інструментами для досягнення високих комунікативних результатів — це вже професійна навичка. Навчання та опанування критеріїв наукових основ педагогіки і психології спілкування, їх суті, структури, функцій, техніки - це ключ до професійного спілкування та з'ясування причин виникнення конфліктів, а також шляхів їх розв'язання, що є вершиною професійно-комунікативної діяльності.

Комунікативні вміння та навички — це складна характеристика, яка виявляється у потребі спілкуватися, готовності взаємодіяти в конкретних ситуаціях, оптимізувати комунікаційні процеси для досягнення результатів у навчальній чи професійній діяльності [2].

Опанування основ педагогіки, психології спілкування, їх структури, функцій і технік є ключем до професійного спілкування, а також до розуміння причин конфліктів і способів їх розв'язання. Це є важливою частиною професійно-комунікативної діяльності.

Навички ефективного спілкування є критичними для побудови продуктивних взаємин не тільки на роботі, а й у будь-якій іншій сфері життя. І, безперечно, варто докласти зусиль для їх вдосконалення.

Американський мільярдер Джон Рокфеллер, один із найбагатших людей світу, вважав, що вміння спілкуватися з людьми — це товар, який можна придбати за гроші, як і інші товари. «Я готовий платити більше за уміння спілкуватися, ніж за будь-який інший товар у світі», — говорив він. Таке ставлення до комунікації також підкреслює Дейл Карнегі у своїй книзі «Як завойовувати друзів і впливати на людей».

Формування комунікативної компетентності передбачає: розвиток міжособистісних стосунків у професійній сфері, опанування технологій конструктивного діалогу, вміння слухати і говорити, встановлення зворотного зв'язку, підлаштування до партнера за допомогою невербальної комунікації, а також здатність швидко реагувати і адаптуватися [3].

Фахівці з добре розвиненими комунікативними навичками користуються попитом у всіх галузях. Вміння ефективно спілкуватися допомагає уникати непорозумінь і конфліктів, швидше знаходити рішення складних питань і працювати продуктивніше. Це, в свою чергу, економить ресурси компаній і підвищує її рентабельність. Тому комунікативні навички важливі для всіх, незалежно від сфери діяльності, посади чи досвіду. Адже, працюючи, наприклад, розробником програмного забезпечення чи менеджером з продажу, необхідно вміти представити свої ідеї іншим людям.

Спілкування є важливою складовою професійної готовності до виконання як початкової, так і професійної діяльності [4]. Через спілкування люди передають знання, досвід, формують вміння та навички, погоджують і координують спільні дії.

Досвід і комунікативні навички формують набір знань і вмінь, від яких залежить психологічний клімат у колективі, його здатність швидко реагувати на непередбачені ситуації, пов'язані з виробництвом. Ці навички є вирішальними як для прийняття креативних рішень, так і для успішної взаємодії з іншими спеціалістами. Правильно організоване спілкування забезпечує ефективний обмін інформацією та сприяє прогнозуванню результатів і ризиків.

Успішне професійне спілкування вимагає створення відповідної атмосфери, включаючи довіру, взаємоповагу та взаєморозуміння. Лише в таких умовах комунікативний процес буде сприяти досягненню поставлених цілей. Адже специфіка і складність професійного спілкування пов'язані з культурними стереотипами та різницею в мисленні і поведінці, що особливо важливо враховувати в ситуаціях професійної взаємодії [5].

У діловому спілкуванні, як і в інших видах діяльності, успіх залежить від особливостей комунікатора, якості його мовної продукції та психологічного стану отримувача цієї інформації. Комунікація можливе лише тоді, коли ідея, що існує в свідомості однієї людини, досягає свідомості іншої через засіб, який забезпечує її розуміння і використання [6].

Комунікативна культура суспільства ґрунтується на навичках кожної особистості та сприяє економічному зростанню — від окремого підприємства до міждержавних виробництв. Саме в процесі комунікації визначаються статуси речей і учасників, а отже, формуються вимоги до комунікативної культури майбутніх фахівців як основи їхнього професіоналізму [7].

Особистісні якості та компетенції дають можливість досягти успіху у професійній діяльності будь-якого напрямку. Наявність розвинених особистісних якостей, таких як презентабельність, толерантність, гнучкість, значно підвищує рівень ефективності роботи. Професійна комунікативна компетентність включає наявність професійних знань, загальної гуманітарної культури і вміння орієнтуватися в навколишньому світі [8].

Отже, комунікативна компетентність є важливою складовою професійної культури майбутніх лідерів. Формування таких навичок залежить від індивідуальних якостей, соціально-культурного і історичного досвіду особистості, що сприяє розвитку комунікативних умінь і навичок професійного спілкування майбутнього лідера. Професійна комунікативна компетентність є показником сформованості системи знань, умінь і навичок, що необхідні для ефективної професійної діяльності та реалізації лідерського потенціалу.

ДЖЕРЕЛА

1. Васютинська, Є. А. (2024). Формування комунікативних навичок майбутнього фахівця. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, (213), 401-405. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-213-401-405>
2. Галацин К., Хом'як А. Комунікативна культура майбутнього фахівця: монографія – Луцьк : Вежа-Друк, 2019 – 132 с.
3. Гуменна І.Р. Комунікативна компетентність як одна із складових професійної культури майбутніх лікарів, серія Педагогіка і соціальна робота. Вип. 29. 42-45. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/377/1/Комунікативна%20компетентність%20як%20одна%20із%20складових.pdf>
4. Данилевич Ю. (2023). Комунікативні навички та комунікативна компетентність, їх роль у здобутті освіти і формування комунікативних навичок упродовж професійної діяльності. *Медсестринство*, 2023, №5, 56-65. <https://doi.org/10.11603/2411-1597.2023.2.14330>
5. Дегтярьова Г. С., Руденко Л. А. Теоретичні та методичні основи розвитку комунікативної компетентності майбутніх фахівців сфери обслуговування : навчально-методичний посібник — К. : Педагогічна думка, 2010. — 192 с.
6. Саннікова С.Б. Етичні та етично-комунікативні навички та вміння викладача ВНЗ. <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/289.pdf>
7. Шавкун І. Г. Ділова комунікація: сутність та типологізація. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. Вип. 38. 2009. С. 67–94
8. Юрик Н. Є. URL: Роль та особливості ділової комунікації. <https://core.ac.uk/download/pdf/80501079.pdf> (дата звернення: 22.12.2022)